

Yakuba **Yakuba ya sεmε wemu ka ge**

Jɔgɔ wu jε Yakuba wε?

Yakuba wemu wu jε Kafɔɔ Yesu ni Zhude yε wo ceborona wu ge (Macoo 13:55; Marika 6:3), wee w'a we sεmε we ka.

Taashiinε li ni, wu bi ta dā Yesu na na Kirisa wu jε wii wε (Yohana 7:50). Ga tuun wemu ni Yesu ya pa jε na foro xu ni ge, wee tuun wu ni w'a dā wu na (Kapyegee 1:14; 1 Korεnte Shεεn 15:7). A wu niyε di juri n'a daa wu ni fo na wu pye Zheruzalεmu wo egilizi wu jahagbaa fɔɔ (Kapyegee 12:17; 15:13-21; 21:18).

We sεmε we kakana juŋɔ

Yakuba ya we sεmε we ka na tun Izirayεli gbaweye kε ni shuun wu mu. Gbaweye kε ni shuun wemu kaa Yakuba ya yu naha ge, yee jε Karijεεge Nɔmεε Nilεε li tuun wu woyo wε dε! Ga Yawutuu piimu p'a puyε kan Yesu mu, a sipyii di jaa taga pu pye p'a caaga fiye yatii ni ge, pee kaa w'a byi. Pee Yawutuu pee Yakuba ya wii Kilε wo see see sipyii pee.

W'a li shaa pu mu na pu loxulo ta, na li ta bε sipyii ya pu jaani. Na pu pye fungɔnyɔ fεε, p'i puyε tirige, na lee Kilε ya zhaa pu mu n'a daa wu funŋɔ ni. Yakuba ya naafuu fεε pu juuyɔ teri na pu ganha ba tabaara keree pyi ni pu naafuu wu ni wε. Wee w'a samɔhɔrɔ leni la baa fεε pu bε ni.

N'a daa ni kapyegee nizaan^{aa} bεeri k'a se shi-izhan, yi ya já laha yiyε na wε. Ke ka nigin yε da já bye sipya mu wε.

Sεmε wu kafila jugbɔyɔ

Yakuba 1 Kafila jugbɔyɔ taanri wemu wu jε sεmε wu ni ge: Naafuu fεε ni la baa fεε; fungɔngɔ fεεε; nɔwuuro.

Yakuba 2 Yakuba ya yi yu cebooloo pu mu na pu kasεεge yaha puyε na, na pu ganha bu da daan ni naafuu fεε ni, p'i la baa fεε pu kɔ wε, na p'a la baa fεε pu tɛri.

Yakuba 3:1—4:12 Yakuba ya li shε na piimu p'a puyε wii fungɔnyɔ fεε, pu funɲɔ di jε p'i da piitiilee kalaa Kile jomɔ pu ni ge, na pee pu tabaara ni nakaara yaha, p'i kasεεge yaha pu nijoyo na.

Yakuba 4:13-5:6 Yakuba ya naafuu fεε pu juɲɔ taha na p'a puyε kasεri tabaara ni tiibaara na.

Yakuba 5:7-20 Wu sεmε wu taxɔgɔ ni Yakuba ya li shε na Yesu wo n'a daa fεε pu bεeri pu kori yaha n'a daa wu ni, ali na ta bε pu jε makɔɲɔ ni jaa ni. Yatεngboyo y'a zhaa da jin piimu ni ge, ni piimu p'a yá ge, na p'a Kile jεeri pee mu.

Yakuba fò mujuu

¹ Nε Yakuba wemu wu jε Kile ni Kafɔɔ Yesu Kirisa wo bulo ge, nε w'a we sεmε we ka, na wu tun Yawutuu gbaweye kε ni shuun wu mu, pee piimu p'a foro pu wo fiige ki ni, na jaaga konɔ ke kabaya ye bεeri na ge. Na fò wa pu mu.

N'a daa we ni fungɔngɔ fεεε

² Ayiwa na cebooloo, kanhama tuugo beeri ba nani yi na, yi pee beeri yaha ba fundanga kajii ne we.

³ Bani y'a li ce na yi n'a daa wu ba yeree na nawuuro sige, lee funno ni y'a loxulo taa.

⁴ Ga y'i loxulo li yaha li no di fa xuuni, kono y'i gogo n'a daa wu ni, yi no di fa, yaaga ka shishiin ganha bu yi kuuno we.

⁵ Fungongo fere bu sipya wa kuuno, wufo wu ti jeri Kile mu, Kile na ti kan wufo mu. Bani Kile ya sipyii beeri kaan, kahari wa wu ni. Wu ya wa kapyegge taga na wu kori we.

⁶ Ga wufo wu ti jeri ni n'a daa ni, wu ganha bu da nakaara le li ni we. Sipya wemu w'a nakaara yaha wu zo na ge, weefo ya jeri ba suumo lokuruyo ne we, kafegge na yi luu na se kabaya beeri na.

⁷ Wee sipya we wa shi ganha bu da li yaha wuye funno ni na wee na yaaga ta Kafa mu we.

⁸ Bani fungonyo shuun fo wu ma bye wii; wu ya wu fungongo yeri kabanja nigin na kaa la shishiin ni we.

Naafuu fee ni la baa fee

⁹ Ayiwa, cebooloo piimu pu wa la baa fee ge, pee pu funno taan, bani Kile na ba pu nuyoyirige.

¹⁰ Ga cebooloo naafuu fee, Kile ba yee be tirige, yi be pu funno taan lee na, bani yee na ba doroyeri ba na fyenre ma waha, na wo we.

¹¹ Cana ma foro ni ki kafugo ni, na na ki waha, ki fyenre ti ma wo, ti saana li na juri. Mu naafuu fo be wa da ba juri lee curigana li na wu kapyegge te ni.

Jurumu w'a ma ni xu ni

¹² Sipyá wemu w'a nɔwuuro xuli wuyɛ ni ge, wee ɲɛ duba pya. Bani wufɔɔ bu já na pee kanhama pu bɛɛri xuli wuyɛ ni, wu na ba ɲii sicuumɔ ɲudɔnɔ ta wu kuduun. Piimu bɛɛri kaa l'a dan Kafɔɔ ni ge, lee ɲɔmɛɛ li w'a lɔ pee bɛɛri mu.

¹³ Ga kaa kaa la k'a wa bɛɛri faanna, na wufɔɔ tɔɔgɔ le kakuunɔ ni ge, wufɔɔ ganha bu da jo na Kile w'a wee faanna-ɛ dɛ! Bani yaaga ka shishiin wa da já Kile faanna wɛ. Kile bɛ di w'a sipya faanna wɛ.

¹⁴ Ga sipya bɛɛri, lakuunɔ ke ki ɲɛ ma ni ge, kee k'a ma faanna. Kee ki ma ma kilee fo na shɛ ma pye m'a co kakuuyo yi wo tifuupɛɛɛ ki na.

¹⁵ Ma bɛ di bu yaa kee lakuunɔ ke na, k'a ma tɔɔgɔ le jurumu ni, ma di bu jurumu pye, lee wa ma ni xu ni.

¹⁶ Ayiwa, na cebooloo, yee piimu kaa ya dan nɛ ni ge, yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu yi piinɲɛ wɛ.

¹⁷ Yanɲmuzaaya yemu bɛɛri y'a kan wèe mu ge, ni yakanya yemu bɛɛri y'a pahala ge, yee bɛɛri ya foro fugba To Kile ni. Wee Kile wu w'a kpɛɛnyɛ yi bɛɛri yàa. Wu ya ɲɛri wɛ, nibiige wo jaa nifɛnhɛfɛnhɛnɛ bɛ ɲɛ wu na, li ta l'a ɲɛri wɛ.

¹⁸ Wu wo daan na mu funɲɔ ni w'a ɲii sicuumɔ kan wèe mu wu wo kafila can can wo wu baraga ni. W'a lee pye kɔnhɔ wèe di bye wu yanɲmuyaaya yi bɛɛri ɲaha na.

Niwelogoɔ ni kapyegeɛ nizaanɲaa

¹⁹ Lee wuu na na cebooloo, yee piimu kaa ya dan nɛ ni ge, yi yi funyɔ to li na na jo yee wa bɛɛri ya yaa wu gbegele, wu da nuri pusamaa ɲɔ na. Yi ganha ba gburogi da yu wɛ. Yi ganha ba yi logoo bɛ yirige tɔvuyo na wɛ.

20 Bani sipya luu bu yìri xɔ, wu da já Kile wo tiime pu keree pye nige we.

21 Lee wuu na, keree kiimu beeri k'a sipya nɔrɔgɔ ge, na fara kuumɔ tuugo beeri na, yi kee beeri yaha wà. Kile ya jomɔ pemu le yi zɔlɔɔ pu ni ge, y'i yiyɛ tirige, y'i sɔɔ pee na, bani pee na já yi munahaa nɔnɔ wolo.

22 Yi da Kile jomɔ pu koo naari. Yi ganha bu da pu logo ye na, yi da yiyɛ piinne we.

23 Bani sipya wemu w'a Kile jomɔ nuri w'i ya pu koo naari-i ge, weefɔɔ ne ba ná wa ne we, wemu w'a jaawiige lɔ, na wuyɛ wii ge.

24 Wu bu wuyɛ wii xɔ, w'a gari wu da yaaga pye we. W'a wu naha ki na nagana lemu na ge, wu funɔ na wɔ lee na taapile ni.

25 Ga saliya wu w'a pahala, wu nɔmehɛɛ k'i wèe nɔnɔ wo, na wèe pyi wuyɛ wuu ge, sipya wemu bu já seegɛ taan kee na, na kee keme seeri, na ganha na ki koo naari li naarigana na; wu ya ta funɔ wɔ ki na we, ga fo na ki koo naari ge, wu bu kenɛ le kaa beeri ni, Kile na duba wu mu.

26 Sipya wemu bu wuyɛ pye na Kile koo wee ya naari, na ta w'i ya jani wu nɔ na we, wuyɛ weefɔɔ ya faanna; wu Kile koo para l'a pye nɔnɔ baa.

27 Koo le To Kile ya wii Kile koro nizaana na ne feɛfeɛ ge, lee li wa me. Cirimeɛ ni naxhugoshaa pimu beeri pu ne kanhama ni ge, na wèe pu kaseegɛ yaha pee na; wu wuyɛ tánha ke konɔ ke wo fɔnrɔ keree tuugo beeri na.

2

Wu ganha ba sipyii pii pɔrɔnɔ pii na we

¹ Ayiwa na cebooloo, yee piimu pu wa ni n'a daa ni wù Kafɔɔ ni nɔɔɔɔ fɔɔ Yesu Kirisa na ge, yi ganha ba sipyii pii pɔɔɔɔɔ pii na wɛ.

² Nimɛ, na yee yaha yee ya pinne, a sipyii shuun di ba jé yee tɛ ni. Nigin jɛ naafuu fɔɔ, sanni kabelenɛ jɛ wu kenɛ na, wu cére fàya yi kpɛɛngɛ bɛ d'a pɛɛ. Shuun wo wu jɛ la baa fɔɔ, wu d'a fasicoyo le.

³ A yee di jaha yeege fazaaya fɔɔ wu fɛni, na wee baraga, na wu pye: «Kafari m'a ba diin naha ke tatɛngɛ ke ni, kee k'a jɔ.» Na la baa fɔɔ wu pye: «Mu wu yere mayɛ tàan wee xuu wu ni wà.» kelee «Tiin mɛ jinɛ ke na na tɔɔɔ ye tàan.»

⁴ Ayiwa, yee bu lee pye, ta yee ya wa pɔɔɔɔɔ wa na wɛ? Ta fungɔnkuuɔɔ bɛ k'a yee yaha kee zhɔnrɔɔɔ ke tuugo na wɛ?

⁵ Na cebooloo, yi ye logo yee piimu kaa ya dan nɛ ni ge. Piimu pu jɛ ke koɔɔ ke mu la baa fɛɛ ge, Kile w'a pee jaha bulo, kɔnhɔ p'i bye lafɛɛ n'a daa wu kabaɔa na. Wu kaa ya dan sipyii piimu ni ge, w'a saanra temu wo jɔmɛɛ lɔ pee mu ge, kɔnhɔ la baa fɛɛ p'i tee bɛ ta.

⁶ Ga yee kunni wa la baa fɛɛ pu cɛɛɛɛ dɛ! Sipyii piimu p'a pu fanha shɛɛ yee na, na yee kilee na se kiirikɔɔn pu mu ge, ta naafuu fɛɛ pu bɛ wɛ?

⁷ Yesu Kirisa wo mɛgɛ nizaɔa ke p'a yiri yee na ge, ta pee naafuu fɛɛ pu bɛ p'a kee bɛ kyɛɛgi wɛ?

⁸ Yi ba jaari na sahanjɔ ni Kile wo saanra ti saliya wu ni, ba l'a ka Kile Kafila wu ni wɛ na: «Ma sipyinjii wu taan ma mu ba mayɛ pyaa ki jɛ wɛ,» wee tuun wu ni y'a kasaana pyi.

⁹ Ga yi bu sipya wa pɔɔɔɔɔ wa na, kakuuɔɔ y'a pye; saliya wu na yi jaagi, bani y'a saliya wu jɔmɛɛ

la kyεεgi.

¹⁰ Sipya wemu bu saliya wu ɲomεε nigin pe ye kyεεgi, ali ma ɲεhe da kisaŋaa beeri koo ɲaari, jaagi na ba zhan ma na ki beeri shizhaa na.

¹¹ Bani Kile wemu w'a jo na: «Ma ganha ga dɔdɔɔɔɔ pye-e ge,» wee ninumɔ w'a jo sanha be na: «Ma ganha ga sipya gbo we.» Lee funɲɔ ni, ali ma ɲεhe bye ma ya dɔdɔɔɔɔ pye we, ma bu sipya gbo, m'a saliya wu kyεεgi.

¹² Saliya wu ɲomεheε kiimu k'a wu ɲuɲɔ wo, na wu pyi wu ye wuu ge, y'a yu, yi da ɲaari y'a sahanɲi ni kee ni, bani kee k'a da ba yi kiiri kɔn.

¹³ Sipya wemu wu ɲε wu ya ɲuɲɔ ɲaari sipyii na-ε ge, Kile be da ba ɲuɲɔ ɲaari weefɔɔ na kiiri wu cagɔngɔ we. Ga wemu w'a ɲuɲɔ ɲaari sipyii na ge, kiiri wu fyaara da ba bye weefɔɔ ni we.

N'a daa we ni kapyegee nizaanɲaa

¹⁴ Ayiwa na cebooloo, wa bu jo na n'a daa wa wee mu, wufɔɔ di ya kapyegee nizaanɲaa pyi kiimu ya li sheε na n'a daa wa wu mu we, wee n'a daa wu tuugo na j'a wu shɔ ya?

¹⁵ Yi ceboroshɔ kelee yi ceborona wa bu she da wà, fàya ɲε pu mu p'a leni we, ɲɔlige be di ɲε pu mu we,

¹⁶ a yee wa di she yere pu ɲuɲɔ ni na pu pye: «Najinε ki pye yi mu, yi she fàya le kafugo di jé yi ni, y'i li y'i din be!» Na ta pu ceepuuro mago ɲε yanmuyɔ yemu na ge, wufɔɔ ya kee ka shishiin kan pu mu we. Pee jomɔ pe ya leke ɲɔ we?

¹⁷ Mu n'a daa wu be wa. Kapyegee nizaanɲaa bu bye ki ɲε n'a daa wemu ni we, wee ya xu.

18 Lee be we, wa na ba ma pye: «Mu ya jo na n'a daa wu wa mu mu; a go kapyege nizaan̄aa ki wa ne mu. Ayiwa ne kunni wa da na wo n'a daa wu she ma na na wo kapyege nizaan̄aa fun̄ɔ ni. Mu do? Go mu na ja ma wo n'a daa wu she ne na kapyege baa ya?»

19 Na go mu wa daa na Kile nigin pe ye wu ne we? Lee kunni ya ɔ; ga jinaa be wa daa lee na, pee yere wa fyagi fo na fuguri be wu naha na.

20 Mu funḡɔnḡɔ baa fɔ we, tuun weke ni m'i da ba li ce na n'a daa wemu wu ne kapyege nizaan̄aa baa ge, na kaɔɔ ne wee na-e we?

21 Dii Kile d'a pye na we tole Ibirayima jate sipyitiime we? Go wu kapyege fun̄ɔ ni l'a foro, bani w'a sɔɔ Kile wo nijoyo yi na, na ganha na giin di wu ja wu kan Kile mu saraga, saraya nizogoyo yi tawologo ki ni.

22 Yee wa lee na we? Wu n'a daa we, ni wu kapyege ki beeri k'a binnεε na byi shiizhan. Wu kapyege k'a wu n'a daa wu ɔ fa.

23 Yemu y'a ka Kile Kafila wu ni wu shizhaa na ge, a yee ɔ di fa na: «Ibirayima ya da Kile na, a Kile di wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na.»* A Kile di wu pye wu najii.

24 Yee wa li na we? n'a daa wo kapyege fun̄ɔ ni Kile ya sipya wii sipyitiime, lee be we, na yi yu ye ma ɔ ni na m'a da Kile na, lee ye w'a da li yaa we.

25 Navarashɔ wemu be mege ki bye na Araxabi ge, ta wu kapyege fun̄ɔ ni be Kile ya wu be wii sipyitiime we? Bani Izirayeli sheen ya tudunmɔ piimu tun ge, w'a pu ɔni cırı ɔ, na ba pu yaha

* 2:23 Zhenezi 15:6

kari koo latii ni kònho wu pu shò.

²⁶ Ba ceepuuro ƚε munaa bu bye li ƚε ti ni-i, t'a xhu wε; mu n'a daa wu bε ƚε, kapyegeee nizaan̄aa bu bye ki wu ni wε, w'a xhu.

3

Na já ma ƚò na

¹ Ayiwa na cebooloo, shen̄nehεmεε ganha baa li shaa di bye yi ni karamògòlò wε, bani y'a li cε na jo wèe karamògòlò wo kiiri wu na ba waha na toro pusamaa wo wu t̄aan.

² Wèe bεeri ya kapyebaagaa pyi pyegan̄aa nīnehεn̄εε na. Sipyaa wemu wu ƚε wu ya sii na wuregi bada ƚòjomò ni-i ge, weefò ƚε sipyaa, wemu ya fa ge, weefò na da jani wuyε na wu kapyegeee ki bεeri ni.

³ Ma bu k̄aròfε le shòngò na, kònho ki da se ma ƚidaan xuu ni, wee tuun wu ni ma se ma bye ki ceepuuro ti bεeri na.

⁴ Kòògbòhòyò yemu yi wa lòhòyò ye ni ge, ali yemu bε y'a pεε fo xuuni ge, yi yee bε wii. Ali kafεεgbòhò bε ƚεhe ȳiri, na yi ηmunun̄ò na gaan̄i, yan̄munò nifenhεfen̄hettiire la ni yi paavεε pu ma yi ƚaha ƚeri na se pu ƚidaan xuu ni.

⁵ Mu sipyaa ƚile bε wa. Ceepuuro ti yafenhεfen̄hεn̄ε li ƚε l'i, ga na liyε pεε, na kafilagbò yu. Ta na nifenhεfen̄hεn̄ε bε l'a sipon̄ò sorogo wε?

⁶ Nile ƚε ba na ƚε wε. Xuu wa wu ƚε wii wèe ceepuuro ti ni wemu bεeri wu ƚε baha, na wèe ceepuuro ti bεeri n̄òrògò ge. Li ƚε ba Jahanεmε na ƚε wε, li na já wù ƚiifεεε ti keree bεeri sorogo.

7 Naŋa yaaya fara shazhεεε na, ni ɲiŋε yakokaara, na fara suumɔ lɔhɔ yaŋmuyɔ na, sipya na já ke ka bεeri tuugo nεε na ki kuu; lee shiin wu d'a pye bε.

8 Ga sipya wa shishiin da ga já ɲile kuu wε. Yakuunɔ ki ɲε kii sipya da ga já kemu kuu di bye wu ɲidaan wε. Li bεeri l'a ɲi sɔnrɔ na temu t'a sipya gbuu ge.

9 Nile wèe ya daga na wù Kafɔɔ To Kilε pεε, na lee ninunɔ taga na sipyii bε laŋi, na ta Kilε d'a sipya yàa wuyε jaa ni.

10 Kilε masɔŋɔ ya foro ɲɔ kemu ni ge, kee ɲɔ ke ninunɔ di da sipyii bε laŋi! Na cebooloo yi ganha bu sɔɔ lee l'a byi wε.

11 Lɔhɔ kemu k'a taan ge, ni kemu k'a pɛn ge, yee shuun wu bεeri na já da binnεε da fòro lobulowii nigin ni ya?

12 Na cebooloo, oliviye tige nagoo na já da nitoronɔ tige na ya? Kelee ta εεεεn tige na já nitoronɔ pye? Bada! Ayiwa, suumɔ lɔhɔ ya buloo na fòro wii lemu ni ge, lɔhɔ kemu ya taan ge, kee da já voro lee ninunɔ ni wε.

Fungɔngɔ fεεε temu t'a yiri fugba we ni ge

13 Ayiwa, sipya wekε wu wa yee ni fungɔngɔ fɔɔ, na keree ɲaha cε wε? Wufɔɔ wu li she torogazaana funɲɔ ni. Na mayε tirige na kapyegeee nizaanɔa pyi, lee li wa fungɔngɔ fεεε te.

14 Ga ɲepɛnwaa bu she da yee zɔlɔɔ pu na ni bεganhara fungɔngɔ ni, wee tuun wu ni, yi ganha ba yiyε kεε na fungɔnyɔ fεε yi ɲε wε. Can ɲε yee ni wε.

15 Tee fungɔngɔ fεεε te tuugo ya yìri fugba we ni wε, ke koŋɔ ke, ni sipyii, ni Shitaanni ni t'a foro.

16 Bani jεπεεn, ni beɣanhara jε xuu wemu ni ge, kaa jaha da zhɔɔnri wà li shɔɔnrigana na wε, kakuuŋɔ tuuyo beeri be na nɔhɔ pye wà.

17 Ga fungɔngɔ fεεε temu t'a yìri fugba we ni ge, tee bu bye sipya wemu mu, li nizhiine, wufɔɔ ma bye fεεfεε, jajiŋε keree na ganha na dan wu ni, wu keree di ya wari wε, wu juŋɔ na beji, w'a ganha na juŋɔ jaari, na kapyegeee nizaan̄aa pyi. Wu da da sipya wa wo wa ni wε, w'i da da kafila shuun yu wε.

18 Piimu p'a jajiŋε shaa ge, jajiŋε ni peefεε ya kapyen̄εε pyi. Kee kapyen̄εε ki wo kuduun di jε tiime.

4

Lakuuŋɔ ya keree kiimu kyεεgi ge

1 Ayiwa, yoyo ye ni nakaara te ti wa yee tε ni ge, jaha k'a ma ni yee ni wε? Lakuuŋɔ ke k'a yee fungɔnyɔ yi figi ge, ta kee be wε?

2 Yaaga ka kaa ma bye yee na, ga yee di da ki ta wε, wee tuun wu ni yee na gbuuro pye. Yaaga ka jεπεεn ma bye yee ni yee di da ki ta wε, ayiwa yee ma ganha na yogo kɔɔn, na nakaara pyi. Yan̄muyɔ yemu la ki jε yee na ge, yee ya yee taa wε, bani yee ya yi jεeri Kile mu wε.

3 Ali yee jεhe yi jεeri be, yee da yi ta wε, bani yee jε ma li pyi ni fungɔnsaan̄a ni wε. Yiyε pyaa wo ceepuuro la kaa na yee ma yi jεeri.

4 Nɔmεε baa fεε dε! Ta yee ya li ce na jo ma bu daan ni ke koŋɔ ke ni, m'a jεeri Kile pen wε? Sipya

wemu bu jo wu bye ke koŋɔ ke wo nanii, w'a ɲeri Kile wo ɸɛn.

⁵ Kile Kafila w'a yemu jo ge, yee ya giin na tawaga ni y'a jo ya? L'a she na: «Kile Munaa lemu li wa yee ni ge, Kile funŋɔ ki wa yee di bye lee ye nigin wuu.»

⁶ Ga Kile ya niime wemu kaan wèe mu ge, wee ya ɸɛɛ xuuni. Bani l'a ka Kile Kafila ni na:

«Kile ya tabaara fɛɛ fungɔnyɔ shege,
ga piimu p'a puyɛ tirige ge,
na niime kaan pee mu.»*

⁷ Yi yiyɛ tirige Kile mu, y'i zhe Shitaanni mu. Lee li da wu pye w'a paa, na laha yi na.

⁸ Yi fulo Kile na, Kile be na vulo yi na. Yee jurumupyii, yi yi keye je wolo jurumu ni; yee fungɔnyɔ shuun shuun fɛɛ, yee di yi zɔɔɔ pu pye fɛɛfɛɛ.

⁹ Y'i li ce na baraga baa fɛɛ yi ɲe! Y'a mɛhɛɛ suu fo y'a kirakira. Yi yi kataanra ti ɲeri mɛsuu, y'i yi fundanga ki ɲeri natanhanja.

¹⁰ Yi yiyɛ tirige Kafɔɔ naha tãan, lee bu bye wu na yi yirige.

N'a daa fɛɛ ya yaa p'a puyɛ zɔɔɔ yu wɛ

¹¹ Ayiwa na cebooloo, yi ganha ba yiyɛ zɔɔɔ yu wɛ. Wa bu wu ceboro zɔ jo, kelee na wu jaagi, Kile wo saliya wu ɲɔmɛhɛɛ ki zɔ m'a jo, kelee kee m'a jaagi. Na ta sipya wemu bu jaagi shan Kile wo saliya wu ɲɔmɛhɛɛ ki na, weefɔɔ ɲe nige ki baragavɔɔ wɛ, ga w'a ɲeri ki kiiri kɔnvɔɔ.

---

* 4:6 Talɛɛɛ 3:34

¹² Kile yε nigin w'a saliya jomεhεε ki kaan, wee yε nigin wu jε kiiri kɔnvɔɔ bε sanha. Wee w'a sipya shuu, wee shiin w'a sipya jaagi bε, na bɔɔngɔ nɔni wu na. Ga mu wemu w'a ma sipyinjii jaagi ge, m'i mayε wii sipya wekε tuugo wε?

N'a daa fεε ya yaa pu pye tabaara fεε wε

¹³ Ayiwa nimε, yee piimu p'a ma yu na: «Nijaa kelee jiga na w'à da ba shε le kulo le ni; yee nigin w'à da ba shε bye wà; kegaanja w'à da ba shε bye, wù kuduun nijεhεmε ta.»

¹⁴ Na ta lemu li da ba bye jiga na ge, yee ya lee cε wε. Yee jε ba kakunnunɔ jε wε. Kakunnunɔ bu foro, k'a jεεε yε nigin pye, na jaaga.

¹⁵ Yemu yee ma yaa na jo ge, yee yi wa mε: «Kile bu sɔɔ, na wù yaha shi na, ayiwa le ni le w'à da ba bye.»

¹⁶ Yee da gbara lee na-ε dε! Ga yee kunni ya kagbɔhɔɔ kiimu wo bye funɔɔ kɔn yiyε funyɔ ni ge, yee ma ganha na yiyε pεε, na daa kee na. Tee tabaara te tuugo ya jɔ wε.

¹⁷ Ayiwa, yi li cε na sipya wemu w'a kaa cε nizaana ge, wu bye w'i ya li pye wε, jurumu w'a pye.

5

Naafuu fεε wo kapyegee niguunɔɔ

¹ Ayiwa, yee naafuu fεε, yi niwegēe shan! Bɔɔngɔ ke ki da ba nɔ yee na ge, y'a mεhεε suu, yi da sipyaa waa kee wuu na.

² Yee naafuu w'a fɔnhɔ, a dun di ganha na yee fadeye yi li.

³ Sanni we, ni warifyen we wu ne yee mu ge, tatɔn w'a wu kpɔn. Wee tatɔn we wu da ba bye kaɲunɔ na yee jaagi. Wee wu da ba bye ba na ne we, na yee ceepuuro ti kyeeɛgi. Kii caɲa neheɛ kii ki ne koɲɔ taaxɔɔ caɲa neheɛ ge, a yee di naafuu faari yaha yiye mu.

⁴ Li wii, kapyebyii p'a yee faa yapyiire ti keme, a yee di pu nmahana yee ya ta pu saraa we! Pee kapyebyii pii wa meheɛ suu lee na, kee meheɛ kii wa se na nɔni Se Beeri Fɔɔ Kile na.

⁵ Yee ya yi wo koɲɔ tiinne li beeri pye tanhama, ni yi nidaan bye ni. Yee ya yiye keme pɔri na yaha gbo kaa na.

⁶ Sipyii piimu p'a tii ge, yee ya pee jaagi, na pu gbo, a p'i puyɛ yaha wà yi keɲɛ ni.

Yi yi logoo mara

⁷ Lee wuu na na cebooloo, yi yi logoo ki mara fo yi she nɔ Kafɔɔ cabaɲa na. Yi yi funyɔ kɔn ni faapye ni. Faa yapyiire temu ti ne wu tadaɲa ge, wu ma wu luu mara na yere tee sige. Wu ma wu luu mara na co nɲnmɔɲɔgɔ zanhaya na, fo na she nɔ nɲnmokazanhaya na.

⁸ Yi be pu yi logoo mara lee maragana li na y'i lowagaa ta bani Kafɔɔ paduun w'a teeɲɛ xɔ.

⁹ Na cebooloo, yi ganha ba logoo yirige yiye taan yi da yiye zɔlɔɔ yu we, kɔnhɔ kiiri ganha ba gɔn yi na we. Kiiri kɔnvɔɔ wu paduun w'a nɔ xɔ.

¹⁰ Na cebooloo, Kile tudunmɔɔ piimu p'a bi Kafɔɔ jomɔ pu yu ge, pee ya kanhama xu, na pu logoo mara kanhama pu tuun wu beeri ni. Y'a pee wii, yi da se pee feni.

11 Sipyii piimu p'a kanhama soro, na gori yaha n'a daa wu ni ge, pee wèe ya byi duba nagoo pee. Zhɔbu bi wu luu li mara maragana lemu na ge, y'a yee logo. Kafɔɔ ya pa lemu bε pye wu mu kurogo ki na ge, y'a lee bε cε, bani Kafɔɔ niɲaara te, ni wu ceme p'a pεε.

12 Ayiwa na cebooloo, lemu n'a da jo waha yi mu ge, lee li wa mε. Yi ganha ba gari wε. Wa ganha ga gaa fugba we na wε, wa ganha ga gaa niɲε ke na wε, wa ganha ga gaa yaaga ka shishiin na wε. Y'a «Uun!» yε yu uun tajogo ni, yi da «Ahayi!» yu ahayi tajogo ni, kɔnhɔ kiiri ganha da ba gɔn yi na wε.

Baraga wa Kile-ɲεεε ni

13 Ayiwa, kanhama bi nɔni wa na yi ni, wufɔɔ w'a Kile ɲεεri; fundanga keree shiin ya nɔ wa na, wufɔɔ w'a Kile masɔɲɔ yoyo cee.

14 Wa bu da wu ya cuuɲɔ yi ni wε, wufɔɔ wu egilizi nahagbaa fεε pu yiri, pu ba Kile ɲεεri wu mu, p'i sinmε fara wu na Kafɔɔ mεε na.

15 ɲεεε ki bu bye ni n'a daa ni, yama fɔɔ wu na zhɔ. Kafɔɔ na wu cuuɲɔ, jurumu wemu w'a pye ge, na wee bε yafa wu mu.

16 Y'a yeree yi jurumu wu na, y'i da wu yu yiyε mu, y'i da ɲεεε pyi yiyε mu, kɔnhɔ y'i juuɲɔ. Sipyia wemu w'a tii ge, wee bu ɲεεε pye, fanha wa kee ɲεεε ki ni fo xuuni.

17 Kile tudunmɔɔ Eli, sipya wu bye wii ba wèe ɲε wε. Ga w'a Kile keme ɲεεri xuuni, kɔnhɔ zanha ganha bu do wε. A zanha di bye ki ya to wε, fo na she nɔ yee taanri ni yeye gbaara na.

¹⁸ Lee kadugo na a wu guri na Kile ƚɛɛri sanha, kɔnhɔ zanha di do. A zanha k'i do. A ƚiɲɛ ki faa yapyiire te, ni tiire ti bɛɛri di nagoo pye.

¹⁹ Na cebooloo, yee wa bu wuregi, na can wu koo li yaha, a yee wa di bye kaɲuɲɔ na wufɔɔ kuruɲɔ pa can koo li ni,

²⁰ y'a yaa na li cɛ na jo wemu bu jurumupye kuruɲɔ wu koguunɔ ni, wu munaa m'a shɔ xu na. Lee ma bye kaɲuɲɔ jurumu niɲɛhɛmɛ na yafa wu mu.

KARINĒĒGE NŌMĒE NIVONŌ
New Testament and Shorter Old Testament in
Senoufo, Mamara

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara S noufo (S noufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

  2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423